

Naš List

Izhaja vsako soboto: ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — „Naš List“ ima vsak mesec prilogo „Slovenska Gospodinja“ ter velja za celo leto 5 K. za pol leta K 2:50. Naročnina se plačuje poprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira.

Uredništvo in upravnništvo je v Kamniku, kamor naj se izvolijo pošiljati dopisi, naročnina in reklamacije. Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi se računajo tristoletna petit-vrsta 16 v. za enkrat, 14 v. za dvakrat, 12 v. za trikrat, za večkratno objavljenje nizke cene.

Leto I.

V Kamniku, 3. junija 1905.

Štev. 22.

O novi stranki.

III.

Slovenski politiki in pravi luči.

V najožji in najtesnejši zvezi s temi časopisi so naši možje, ki se pečajo poleg drugih obilnih poslov še tudi s politiko. Naša dolžnost je zato, da pogledamo nekoliko bližje in natančneje te može, ki stoje v prvih vrstah in ki vedno zatrujejo, da delajo v korist in prid slovenskemu ljudstvu. Ne prihaja nam pa niti na misel, poskušati se v izbruhih na njih osebnosti. To bi bilo tudi taktično popolnoma napačno, ker mi si vendar ne bomo skušali dati znaka nepoštenja na svoje čelo. Ali vsi prizadeti bodo razumeli, da nam ni mogoče izogniti se njih imenom, in če je naš namen, storiti kaj za osvobojo in združenje vseh Slovencev, potem je razumljivo, da smo morali iti preko vseh predsodkov in vsake obzirnosti na delo. Vsakogar pa, ki bi se čutil morda zato razžaljenega, bi označevala več kot dovolj ta ozkosrčnost.

Pri nas imamo dva moža, ki nosita v sebi tudi imeni obeh strank. To sta dr. Šusteršič in doktor Tavčar, in teh dveh se drži še cela vrsta trabantov, urednikov srednje in nižje vrste itd. Vsak pa ima za seboj še nekaj poslancev, ki jih veže „strankarska disciplina“.

Kdo bi si upal trditi, da nista oba gori imenovana že veliko študirala, in da zato tudi veliko ne znata? Oba pridna jurista sta napravila doktorat in otvorila lastni advokatorski pisarni. Ustanovila sta si tudi svoji dobro situirani rodbini, in kaj se pravi to v današnjem težkem socialnem boju, ve vsak.

In doktor Tavčar še dolgo ni najslabši izmed naših političnih voditeljev, ima pa tudi to neozdravljivo krivdo na sebi, da se ne bo nikdar več ničesar naučil, ker je že davno prepričan, da že itak vse zna. Njegovo delovanje v korist vsemu Slovenstvu dokazuje, da ne razume tistih

dejstev, ki so nam pogoj življenja ali jih pa noče respektirati, in da je zato nezmožen pripeljati naš narod do svojega cilja — do svoje samostojnosti.

In motil bi se, kdor ne bi vedel, da je dr. Šusteršič še veliko slabši. Če prevladuje v liberalni velika nevednost, potem zapoveduje dr. Šusteršič stranki, ki ima v svojem vodstvu jasen pečat velike hinavščine in hlinjenja, in najboljši odtis te poslednje resnice je dr. Šusteršič sam. Njemu kaj z razlogi ali dejstvi dokazati, je ravno tako smešno, kakor brezplodno podjetje. Da se je postavil na čelo stranki, ki je vendar tako oddaljena od njegovega notranjega prepričanja, ima svoj vzrok le v tem, ker mu je liberalna premalo obetala. In zato je postal nekdanji socialist, radikalec in liberalec — voditelj klerikalne stranke na Slovenskem. Da bi imel nekaj več razsodnosti, potem bi mu bilo morda mogoče, premagati svojo dobičkaželjno naravo. Ali častihlepnost in njegova nečimurnost, združena z nepopoljšljivim hrepenjem po bogastvu, je nekaj ravno tako neozdravljivega, kakor naša vlada. Kakoršen anarhist v svojem srcu, prav tak je tudi v svoji logiki, v vsakem treznem premisleku, ker za to, kar je napravil do zdaj, ni potreboval niti logike niti posebnega premisleka. — Vodja klerikalne, dr. Šusteršič, ima poleg nekaterih igralskih vrlin še to slabost, da razbobna svoje majhne in najmanjše vspehe kot velike, katere je dosegel le po svojem osebnem prizadevanju. Dr. Šusteršič nas je navadil že zgodaj (spominjam le na prejšnjo dobo; mogoče bo celo njemu samemu še v spominu, kaj je govoril kot liberalec na nekem shodu „pri Frincu“ v Ljubljani!) na vse mogoče in nemogoče, ali pravo senzacijo je povzročil šele tedaj, ko je stopil na čelo klerikalni. S tem je prišla anarhija v njegovi logiki do svoje vrhne kulminacije, in imel se je zahvaliti le slučajju, da ni visokega, morda knežjega plemena (s tem še nočemo vzbujati novih želj!), kajti v našem blaženem 20. stoletju so prišli na izborni misel, poslati take v svrhu pomirjenja

raznih življenskih hrepenenj in podobnih želja v norišnice ali vsaj v sanatorije.

Naj nam oprostita dr. Tavčar in dr. Šusteršič, če smo se pečali toliko z njunima osebamama, ali pritrditi nam bosta morala (morda tudi ne bosta hotela), da so občne koristi večje, kakor pa vsi oziri na njuni osebnosti. Sicer pa je ta boj med obema strankama izražen le v osebah, in če se hočemo pečati s kritiko teh bojev, nam preostane govoriti le o — teh osebah.

Pri tako resnem pogovoru ni naš namen, delati kakih poklonov in bodisi komur že koli, ali mirno in s prepričanjem povemo še enkrat svoje mnenje, da v zvezi vsemu nagnenju do samovlade in trdoglavosti ne doseže dr. Tavčar svojega kolege dr. Šusteršiča s svojo praktično virtuoznostjo, prisposablja se tistim, ki mu več plačajo.

Dr. Tavčar pač misli, da ima edino on prav, in ker ima slučajno izmed liberalne največ terorističnega talenta, zato mu je bilo tudi mogoče, dobiti v svojo roko vajeti strankarskega vozička. Nismo še kdaj slišali, da bi očital kdo dr. Tavčarju osebno nepoštenje, kar se je nekaterim drugim našim politikom prigodilo, ali marsikaj strankarske krivde je zvalil s tem nase, da ni znal pripeljati gotove ljudi, ki naj služijo njegovemu namenu, na drugo pot. Izmed teh je tudi eden g. Malovrh.

Ne odrekamo mu žonglerske spretnosti, kedar se je šlo za to, poslati „Slovenca“ kak članek in odgovoriti nanj v „Slovenskem Narodu“, — tako je namreč delal on svoj čas in vodil s tem nekaj časa vso slovensko politiko, poleg tega urejeval „Dolenjske novice“ itd. — ne odrekamo mu natančne in najnatančnejše orientacije po slovenskih župniščih z vsemi svojimi stanovniki, ne odrekamo mu velike zmožnosti in prožnosti v avtomatični sestavi uvodnikov, različnih situacij ljudi, ki delajo po dnevi drugače kakor po noči, raznih odgovorov na napade in cele serije izvornih, če tudi ne duhovitih napadov; ne odrekamo, mu zmožnosti koketiranja z raznimi pojavi na polju

Cankar in naši stranki.

Povdarjali smo že, kako težko stališče ima pri nas Slovencev vsak človek, ki ni slep pristaš te ali one vladajočih strank, kajti tako ga napadeta obe, in ni ga, ki bi storil kaj v njegovo obrambo. Da ne pripoznata naši stranki v svoji strasti svojemu nasprotniku niti tega, kar mu gre in da skušata iztakniti na njem vse mogoče in nemogoče, da si hočeta pomagati v svoji onemoglosti celo z lažmi, in da sta strankarski tudi pri presojevanju umetnosti, o kateri bi vendar človek mislil, da je ni identificirati z vsakdanjim ozkosrčnim prepričanjem — priča temu je slovenski pisatelj Ivan Cankar, ki ima to nesrečo, da ni ne liberalec ne klerikalec.

Kakor s Cankarjem, tako delajo tudi z drugimi novjšimi. Vsaka stranka hoče umetnika zase, ker pozabi, da preneha biti vsak umetnik — umetnik, brž ko bi služil kateri izmed obeh strank.

Koliko je dati zato kritikam v časopisih in revijah, ki jih izdajata obe naši stranki, je več kot očitno. Slava tistemu, ki je v njih stranki — pogin in zasmehovanje tistemu, ki se čuti vzvišenega nad to kramarijo. To je njih geslo, po katerem pišejo svoje kritike in s katerim hočejo delati javno mnenje.

Tudi iz naslednjega eseja je razvidno, kako se godi pri nas umetniku, zato ker piše to, kar nosi v svoji duši, in ne tega, kar stoji morda na programu kake stranke.

Uredništvo.

Umetnost in kritika.

Imel sem že kdaj priliko, opozarjati na to, kako veliko vlogo igra včasih, če ne razumemo, ali pa le slabo razumemo človeka po svojih dejanjih, čutih in mislih. Kdo že ni imel trpeti vsled napačnega razumevanja svoje osebe? In da ne baš v svoje veselje in prid, je razumljivo. Zato se potrjuje vedno bolj nazor, da bodi prva zahteva vsakega socialnega organizma, zahtevati od slehernega posameznika v svojih mislih preciznega izrazenja.

(Res je, da ni vedno lahko izpolniti te zahteve in da se je povzpelo le malo mož do te idealne višine. Mach n. pr. smatra to kot precej naravno, če tudi pravi, da ni imel na svoja stara leta niti dovolj veselja niti vztrajnosti, da bi se učil spoznavati nemišlino Avenaria, in se zahvaljuje drugim raziskovalcem, ki so poskušali objasniti Avenaria.)

Želel bi, da so te misli i moja vodilna zvezda, in bil bi več kot zadovoljen, da bi hodil tudi vedno po tej poti. —

Pričujoče skromno delo naj služi tudi v toliko svojemu samostojnemu namenu, da izrazi vsaj površno, t. j. brez vzgledov in dolgega besedičenja, moderno in poleg tega tudi moje stališče o umetnosti v obče in o zahtevah njene popularnosti v posameznih slučajih — in to kot odgovor, nanašaje se na znano kritiko „Slovenskega Naroda“ o še bolj znanem „Predgovoru“ Cankarjeve „Gospode Judit“.

Cankar trdi več ali manj prepričevalno, da ima umetnost pravico, gibati se v tistih mejah, ki si jih je vstvarila sama, obenem pa misli z vsem svojim prepričanjem, da ni mogoče identificirati modernega pisateljstva — in njegovo naj je tudi tako — s slovensko narodno naravo z vso svojo dušo; da ni ono nikakor v namen, biti v opremo raznim moralnim pridigam, patriotičnemu fanatizmu, pohlepom staro-devičarskih src in kar je še podobnih primesi.

Njegov kritik zopet se prerine prav bojazljivo do naziranja, da nima umetnost svojih zakonov, takih torej, ki bi bili neodvisni tudi od narodnega žitja, narodnega mišljenja in stremjenja, njegovih teženj in njegovega veselja. Pravi namreč, da ima vsaka pesnitev svojo stalno vrednost le tedaj — seve, če odgovarja pred vsem artističnim zahtevam — če izvira iz srca naroda. Kakor že omenjeno, je to naziranje le nekako slabo podprto. Kritik sam pravi namreč, da Cankar vendar ne bo take mladeniške nezrelosti in mislil, da bi ga liberalizem proti svoji lastni škodi podpiral — in jaz sem mnenja, da je to edina ločnica, ki razdružuje kritika in umetnika. Mi razumemo to prav dobro!

S tem bi bile omenjene glavne sporne točke.

V tej kritiki naj potrjuje Herder in drugi blazeno v Gospodu umrli minljivost vsega zemeljskega — posebno še, če ni vzklikla ta liki cvetica iz naroda svojega naroda.

slovenske politike — vsega tega mu ne odrekamo, kajti pri tem svojem delu ga je res dobiti od jutra do večera. Ali s popolnim prepričanjem mu odrekamo zmožnosti vzgojitelja svojega naroda — in vsak časnikiar bi moral to biti! — globokega pogleda v politiko, v položaj, ki ga živimo in ki nas preti ugonobiti. Če pa že misli, da se zaveda v vsej meri svoje odgovornosti in da spoznava situacijo, potem je preslab v energiji, da se ni že davno otresel dosedanjega dela. Kajti nikdar se ne sme pustiti iz vidika dejstvo, da pade človek tako lahko v razne „slučaje usode“, kakor bi dejal Nemec „Schicksals-wirren“, ki postanejo njegov pogin. Uda se slučaju, ko se mu morda smehlja sreča ali navidezna slava, a zatone pri tem v brezpomembnost ali pa — in to so krepke naravi — ne trpe teh okov in če tudi jim je to v svojo pogubo, da ni znal razumeti povprečni človek velikost njih krepke nature. Če misli Malovrh, da je v resnici zmožen svojega posla, potem naj napravi tako — in tudi če pade zbog duševne indolence svojih pristašev!

Nevreden njegove praktične, in zato le več površne zmožnosti je Štefe, ki pa je imel sicer svoj čas pri „Slovencu“ večjo ulogo, kakor danes.

Klerikalna stranka ima veliko nesrečo v tem, da dobi vedno nekaj odpadnikov v svojo prvo vrsto. Tudi Štefe je bil svoj čas socialist, potem navdušen za veliko spravno akcijo med liberalci in klerikalci, ki sta jo (ob velikem navdušenju pokojnega biskupa J. J. Strossmayerja, tedanjega škofa iz Sarajeva Antona Jegliča, državnega poslanca dr. Ferjančiča itd. počela in tako klaverno nehala dr. V. Gregorič in duhovnik Koblar, tisti Koblar, bivši naprednjak, ki je zaničljivo raztrgal javno pred ljudstvom, zbranim na shodu v Starem Trgu na Dolenjskem, škofovo pismo, s katerim mu je prepovedal škof govoriti na tem shodu; z abstinenco dr. Gregoriča od te akcije in odpadom duhovnika Koblarja je priletel Štefe v klerikalno naročje. Ne glede na to, da je študiral Malovrh celo visoke šole in je našlo Štefetovo znanje vrhunce v nižjih gimnazijskih razredih, je obžalovati, da ga odobravaljo (in s tem še celo vrsto drugih) celo nekateri višje stoječi v klerikalni, in to tem bolj, čim višje cenimo tiste kot avtoritete. Ali res nimajo poguma, nastopiti proti vsemu temu, kar se godi pri nas v klerikalni? Če je imel pred dobrimi desetimi leti Koblar, ki je imel celo rad, če so ga nazivali slovenskega Martina Lutra, toliko poguma, da je zasmehoval škofovo tako brezmiselno in prenagljeno prepoved celo javno, zakaj nima zdaj noben duhovnik moči in poguma, nastopiti isto pot? Naj bo prepričan, da bo našel v vseh tistih, ki imajo v svojem srcu le ljubezen do svojega naroda, živ ščit, ki ga bo varoval in branil proti vsem stanovskim predsodkom.

Obe naši stranki delata le za svojo reklamo. Vsi naši možje, ki so se znali preriti po večjih ali manjših neizbrisnih čutom reklame za svojo majhno osebo, in si dajejo s tem nehote znak posebne smešnosti. Ko

Kot znano je Herder pravi patriarh in dvorni pridigar narodnega pesništva, je pa ostrega in svetlega duha.

Že zaradi te svoje razumnosti je vreden, da izpregovorimo zopet kako besedo o njem.

Če pa je že hotel dokazati kritik bralcu, kako važna in neizogibna je „narodna duša“ v vsaki pesnitvi, kako nesrečno roko pač mora imeti potem dialektik, ki vzame v ta namen Herderja, da pokaže, da pričajo tudi o njem le na spomeniku zlate črke: da je bil svoj čas genij, da je storil svoj čas to in to, in da porumeni in segnije sčasoma tudi zeleni bršljan...

Ali ne zdelo bi se mi, da bi me vznemirjal ta mali dialektični pregrešek, da mi ni bil vodnik pri mojih nadaljnjih mislih.

Pač je res, da je Herderjev duh kvečemu literarnim historikom nekaj, kar je pustiti težje izven opazovanja — ali pa morda zato ne deli tudi nas smrtnikov usode, ker nima ničesar več povedati? Ker smo se dvignili že nad njegovo stališče?

Kakor bo vsakomur znano, se je boril Herder še proti francoskemu vplivu svojega časa in njegovo prizadevanje je bilo, postaviti v nemškem slovstvu protiutež vedno se razširjajoči francoski posebnosti, ki jo je označevala neka čudna zavistost v jeziku in umetno nalepotičenje.

Toda, ali ne bi obsojali dandanes vsakega najbolj nesmiselne obmejenosti in najborniranejšje pedanterije, če bi branil kdo pesniku, govoriti o idilični kmetski priprostosti z njej pripadajočimi mislimi in

umre n. pr. dr. Karol vitez Bleiweis-Trsteniški, bodo izpraznjena mesta kakor: vodje eksekutivnega odseka liberalne stranke (na nedolžnem papirju), primarija deželne bolnice, načelnika ljubljanskega mestnega zdravstvenega odseka, ljubljanskega podžupana, mestnega odbornika, vodje podkovske šole, dežel. šol. sveta, člana kuratorija mestne višje dekliške šole v Ljubljani, predsednika ljubljanske „Čitalnice“, „Narodnega doma“, dramatičnega društva itd. Da merimo zaslužnost posameznih mož po obilici poslov, ki jih opravljajo brezplačno ali dobro plačano, potem je v tem času vitez K. Bleiweis najzaslužnejši Slovenec. Ali kaj ima od njega slovenska samostojnost in celo Slovenstvo, pri tem vprašanju pridemo v veliko zadrego. S tem pa še ne menimo, da pade nanj kaj sumničenj o viteškem naslovu.

Obe stranki pa imata še nekaj drugih mož, ki se znajo včasih več ali manj previdno povspeti za hip v prvo vrsto, če tudi trpe klerikalni poslanci še tako pod terorizmom Šusteršiča in veže liberalne vzvišena „strankarska dolžnost.“ Ali tudi glavna voditelja obeh strank naj si zapomnita, da je skromnost in ponižnost velika čednost, ki je še nismo opazili pri njunem delovanju, ali kadarkoli nam jo je konstatirati, storimo to z resničnim veseljem.

In mi bi ne imeli tudi ničesar proti temu, da je **pokret Slovenstva** personificiran v eni osebi, ali ta mora biti vzvišena nad malenkostmi in najmanj tako visoka in velika, da doseže važnost boja za oprostitev Slovencev izpod dolgoletnega jarma brezpravnosti. Nam manjka velike osebe, ki je pa lahko še tak egoist, le če je ta egoizem zdrav, t. j. če ni v kvar pokretu za našo osvoboditev. — —

Iz vsega, kar smo povedali, sili na dan eno vprašanje: kaj so storili do sedaj naši politiki in poslanci za **avtonomijo** Slovencev? Nič. Niti mislili niso na to, in vendar je v narodni avtomiji naša edina rešitev.

Naši slovenski politiki nam niso znali dobiti niti ene slovenske šole, kaj šele kaj družega! Taki so v pravi luči! Mi nimamo zaznamenovati nobenega uspeha, ki bi bil za nas življenjskega pomena, in ki bi bil plod politike zadnjih let. Mi zahtevamo zato od naših poslancev in politikov, da odlože take samopašne čute in tako malenkostno politiko. Skrivajo se pri tem pod naslovom patriotizma, a vpoštevajo pri tem le to, kar dopade in koristi njim. Smatramo kot dolžnost poštenja, da vzdržujemo le tiste principe, ki jim jih narekuje njih vest kot prave in pravične. Če pa imajo količkaj daru opazovanja — toda kaj govorimo o posebnem opazovanju, potem...! **Slepi vidijo in gluhi slišijo, kakšnih krivic je kriva pri nas — c. kr. vlada.**

Če pa niso znali naši politiki v tem oziru ničesar doseči, potem je naša nacionalna in socialna dolžnost, da ne podpiramo svojih sedanjih politikov, kajti s tem delamo za svoj ruin. Mi moramo proč od njih. Če je mogoč kdaj kak povratek, tedaj se morajo oni vrniti k nam. Ali če pridejo

željami? Ali pa bi se zgražal kdo nad okusom pisatelja, katerega razgreta fantazija bi iskala svojo snov v divji, nebrzdani človeški strasti ali pa v kakršnikoli vrsti takozvane haute ali demimonde? Naše tolerantno mišljenje — pa kaj govorim o toleranci, naše nekoč enostransko pojmovanje, naš obzor in naše uvidevanje je vendar že dospelo tako daleč, da sodimo pesnika le po tem, kar nam podaja.

Kajti resnično, kje ni dobiti koticčka življenja, ki bi ga ne mogel vzbuditi pesnik v pravi umotvor? Bralec mora pač znati prisposodljati se situacijam pisatelja in se vglabljeti v nje. Po tem procesu akomodiranja naj šele presoja in opazuje ves umotvor.

To je nekaj najmanjšega, kar moremo zahtevati o presojajočem čitatelju. Pa ovito je pojmovanje že najpriprostejšega človeka v sto in sto skrivnosti in negotovosti! In poleg tega prinese še mnogokrat čitatelj s seboj svoje, v dnevnem boju umazane misli: svoje praktično stališče! Potem imamo res slovensko kritiko par excellence!

Kakor se mi zdi, zapuščamo čas, ko je komaj podstavil kritik podpis svoji sodbi, da jo more tako tembolj diktatorično vsiliti duševno nižje stoječemu. Danes reče s svojim podpisanim imenom toliko kakor: to je samo moje mnenje, in rad ti odstopim pravico, da se med seboj le razgovarjava.

Kajti sčasoma je postal kritik ponosen, če je mogel spoznati in se navaditi razumeti druge ljudi, druge situacije. Tu je ravno onočudovito in dobro v tem, da se izroča vsak posamezni individij še drugim ljudem, se vtaplja v njihovo dušo, kakor v nekaki

zopet v tej obliki in s to politiko, kot smo je navedeni do zdaj, potem jim je pokazati, kam edino spadajo. (Dalje prih.)

Kriza na Ogrskem.

Misija Andrassyja je ostala zbog trdovratnosti in vztrajnosti krone v vojaškem oziru brezuspešna. Krona je pač poslušala, kar ji je znal povedati A. lepega o zahtevi in željah Košutovcev, a to je tudi edino od te skoro enourne avdijence.

Kmalu nato se je raznesla v ogrskih parlamentarnih krogih vest, da je bivši domobranski minister „stara sablja“ Fejervary pooblaščen od krone, sestaviti novo ministrstvo. Res je letal 72letni vitez Marije Terezije reda po vseh kotih, ali ni jih dobil može, ki bi hoteli pomagati kroni iz zagate. Ko je videl svoje očitne neuspehe, je hotel varovati krono posmehovanja ogrskih politikov s tem, da je demontiral vest, češ, da ni odposlan od krone, temveč, da je delal vse to le — na svojo roko. Verjemi mu, kdor hoče! Nekateri pa hočejo vedeti, da leta Fejervary še vedno po različnih birojih in išče sebi in kroni pravnih mož, ki bi hoteli sprejeti portfeje ministrov...

Fejervary je že itak — kot stari zaupnik krone in zaščitnik monarhičnih interesov — pri opoziciji nepriljubljena oseba, in če se mu res posreči iztahniti ministrstvo iz uradniških krogov, potem ima ta le eno nalogo, ki jo lahko izpelje, namreč: zopet demisionirati. Pa smo zopet tam, kakor pred tremi meseci — če ni zdaj še slabši.

Košutovi so znali naši vladi in našemu po svoji slepi pokorščini se odlikujočemu birokratizmu prav dobro zmešati štrene.

Ogrska zbornica.

Popolnoma razumljivo je, da deluje tudi ogrska zbornica le prav leno in počasi. Tako je trpela prva seja komaj deset minut. V enem nadaljnjih zborovanj je pričelo z debatiranjem o Košutovem predlogu, izpremeniti skupno carinsko predlogo in tarif tako, da bo avtonomen t. j. samo za Ogrsko veljaven. Ogrsi si napravljajo že zdaj svojo carinsko predlogo, ko še niti ločeni niso od nas! Ali pa je stavljen ta predlog le za to, da potratijo čas in onemogočijo vsako resno delo. Če je stavljen predlog res le zato, potem je to očitno boj proti želji krone, spraviti Ogrsko v „stari tir“ nazaj, kajti parlament ne bo dovolil niti rekrutov niti pokritja skupnih stroškov! In s koncem tega meseca poteče termin za to!

Smrtonosen dvoboj.

Znani klerikalni fanatik Hencz je baje videl, kako se je smejal grof Keglevič nekemu poslancu iz opozicije, ker je dotičnik le prav slab govornik in je le komaj prečital to, kar je hotel povedati. Hencz je dejal, da je Keglevičev posmeh v takem trenutku netakten, in ko mu je dejal, zakaj je pačil svoj obraz med govorom dotičnega poslanca, mu je odgovoril grof Keglevič: osel. Nato Hencz: penzionirani.

„ljubezni do bližnjega“ — in s tem raste in se popolnuje sam t. j. njegova osebnost; in čut vzvišenosti mu diči prosto čelo.

Nietzsche obnemaga naposled v svojem drznem duševnem poletu. Če je hotel, da se izraža vedno ostreje moč individualnosti, potem bi pač moral znati premagati in brzdati svoje ljudi prezirajoči aristokratizem. Kajti kdo bi se drznil obsoditi najmanjšega med nami — preden ne izpolni sam svoje življenske naloge? Nietzsche je storil tako in zaradi tega so njegovi nauki filozofija bolnih in slabotnih: domišljal si je skotiti ponosnega orla, alimršava kukavica je zlezla iz njegovega gnezda. — —

*

In kako se dela včasih še danes — predvsem v slovenskih kritikah?

Stare tradicije in strankarsko naziranje smatrajo kot nekako samoobsebi umljivo stališče, s katerega presoja najrazličnejše umotvore! Kako vendar prostodušne ne pripozna Cankarjev kritik, da ne bi imel za Cankarjeve krasotno izpeljane oblike in za njegovo stilistično umetnost družega, kakor zgolj pohvalo in slavospevov: — — ali kako neizkušeni mladenič je vendar še Cankar, če misli, da bo hotel biti liberalizem herold njegovim spisom, ker ni v njih ravno kadila tej stranki!

O, da se ne more opirati samozavest starca na nič družega, kakor ravno na svojo starost, na svoj „nekda“ in na svoj „bil“! Ali zakon lesa je, da razpade in se razsuje vse preperelo. — — (Dalje prih.)

rana govedina. To je dalo povod dvoboju, ki se je vršil pod otežkočenimi pogoji. Poleg tega, da so bile odstranjene nekatere bandaže, je bil dovoljen tudi sunek, takozvani „Hieb und Stich“. In 65letni grof Keglevič se je res nasadil 28letnemu Henczu na sabljo, ki je prodrla prsi in šla skozi srce. Keglevič je bil takoj mrtev...

Zaradi besede „osel“ storiti smrt je pa res nekaj žalostnega...

Srbija.

Tudi pogajanja z obema radikalnimi krili so ostala brezuspešna. Radikalci nočejo sestaviti nobene koalicije, iz katere bi bilo mogoče vzeti novo ministrstvo. Vsled tega se je odločil tudi kralj za razpust zbornice. V najkrajšem so razpisane nove volitve.

*

Po demisiji Pasičevega kabineta je sprejel odsek samostojnih radikalcev sestavo novega ministrstva, ki sestoji kakor sledi: predsednik in notranje zadeve: Ljuba Štefanovič (svoj čas profesor na beograjski visoki šoli, kasneje naučni minister, zdaj predsednik samostojnih radikalcev); notranje zadeve in bogočastje: Jovan Zujevič (tudi bivši profesor na visoki šoli; geolog, spisal več znanstvenih knjig v srbskem in francoskem jeziku); justico: Nikola Nikolić (isti portfej pod Gruičem); narodno gospodarstvo I. Pavičević; finance: Dr. Milan Marković (dosedaj sekretar srbske eksportne banke, sorodnik (?), sin Ak-senti Markovića); stavbene zadeve: Vlado Torovič (kakor pod Gruičem) in vojno: Vaza Antoni, polkovnik srbske armade.

Ali bo prinesla ta nova sestava deželi tako potrebno delavnost skupščine, ni mogoče vedeti še danes. Res je, da je skupščino razpustil kralj s posebnim ukazom in razpisal volitve na 23. julij t. l., novo zasedanje pa na 7. avgust.

Makedonija.

V obližju Salonikov so napadli turški vojaki četo vstašev, broječo krog 100 mož in jo razkropili, deloma pobili. Vstašev je obležalo 25, med temi njih glavar Krečan (Grk) Afotis.

Kreta.

Na Kreti je položaj malodane neizpremenjen. Vstaši dobivajo vedno več privržencev, mnogo tudi izmed orožništva. Velešile se še niso odločile za kak večji korak.

Francija.

(Ločitev cerkve od države.) Zbornica je sprejela po večdnevni debati tudi VI. točko vladne predloge, ki ureduje vprašanje o kazenskem postopanju v zadevi cerkvenega premoženja in cerkvenih zemljišč.

(Španski kralj v Parizu.) Španski kralj je obiskal predsednika republike v Parizu. Sprejem je bil nad vse srčen, množica je klicala navdušeno „živio Španska“, „živio kralj!“ Varnostne priprave ob sprejemu kralja so kar najobširnejše, ker je zvedela vlada, da je prišlo v Pariz več anarhistov z namenom, umoriti španskega kralja. In res so več anarhistov že prijeli. Enemu bi se celo kmalu posrečilo,

skočiti na voz, na katerem je sedel španski kralj. Anarhist je potegnil bodalo in zaklical „smrt tiranu“, ali v istem hipu so ga že tudi imeli varnostni organi v svoji roki.

Španija.

(Silvela umrl.) Bivši ministrski predsednik Silvela je umrl v Madridu v starosti 72 let. Bil je pristaš konservativcev in od leta 1876 sem delaven na političnem polju.

(Štrajk železničarjev.) Na nekaterih španskih železnicah so zmanjšali železničarjem plačo, kar je dalo povod novim nemikom in naposled celo štrajku. Vendar se je vladnemu prizadevanju posrečilo, doseči sporazumljenje med železničarji in vodstvom železnice.

Švedija in Norvegija.

(Konflikt.) Med obema državnima polovicama je nastalo nesporazumljenje, tako, da pišejo nekateri norveški listi, da bo imel kralj Oskar najbrže voliti ali Švedijo ali Norvegijo. Listi pravijo tudi, da stoji kralj pod uplivom Švedije in ni drugega kakor jetnik v svojem Stockholmskem gradu.

Nemiri na Ruskem.

Vpliv poraza ruske mornarice.

Zdelo se je, da so ob občni napetosti ruske javnosti o predstoječem spopadu med Roždestvenskem in Togom obmolknile za nekaj hipov vse agitacije in nemirne žile, ki delajo na revolucijo v Rusiji in na padec absolutizma. Ali poročilo o popolnem porazu ruskega brodogradbenega more biti le voda na mlin revolucionarjev. Vsi listi pričakujejo velikih notranjih homatij v najkrajšem času.

Varšava.

V Varšavi so napadli židje vse javne hiše, razbili celó pohištvo; vse, kar se jim je ustavljalo, so pobili, ženske pa izpustili proti obljubi, da dajo slovo dosedanemu strašnemu življenju. Vse prostitutke so dale res svojo besedo, nič več se ne vrniti nazaj v take hiše. Židje apelirajo na ženska društva, da naj pomagajo zdaj tem brezposelnim dekletom, da ne padejo zopet nazaj v to, kar so bile prej. Štrajka še zdaj 16.000 delavcev zato, ker so šli intervenirati v neko tovarno, ker so nastala nesporazumljenja med delavci in fabrikantom; vojaki so na delavce celo streljali. Pričakujejo zopet novih nemirov, pred vsem generalnega štrajka.

Iz Sibirije.

V sibirskem mestu Čeljabinsk so udrli kaznjenci iz ječ in mesarijo po mestu. Stotnija kazakov, ki jo je odposlala mestna uprava, naj ukroti kaznjence, je prestopila k slednjim in jim pomaga pri grozodejstvih.

Delavci v Moskvi.

Župan Moskve je dovolil delavcem mestno hišo v svrhu posvetovanja, ki je hočejo imeti; tudi je izjavil, da jih hoče osebno poslušati in prepričati s svojim prisostovanjem vsak konflikt med vladnimi in delavskimi krogi. Delavci so grozili drugače, prirediti zborovanje na javnem trgu in napraviti ob ulicah, ki bi se stekale sem, cele barikade.

„Roparji so mu vendar ustrelili tudi konja. Saj je prijahal v sotesko.“

Res, trideset korakov v stran je ležal ubiti konj.

Proskurov je vzel stražo s seboj in preiskal okolico. Med tem stopim k mrtvecu in dvignem rjuho z obraza.

Mrtvoblede poteze so bile mirne. Mrkle oči obrnjene proti večernemu nebu in v njegovem izrazu dvom in vprašanje, ki ga utisne smrt vsakemu obrazu, kakor pečat ubeglega življenja... Obraz je bil čist, s krvjo neoskrunjen.

Po dobri četrt uri je šel Proskurov mimo mene do križpotja. Nasproti mu pride voz, ki nam je sledil že iz poslednje ščacije.

Mož v policijski uniformi, ne ravno več mlad, izstopi in takoj za njim še drugi, mlajši od tega, ki je bil v civilu. Bil je zdravniški izvedenec.

Sodnik je bil očitno utrujen. Njegove široke prsi so dihale kakor kovaški meh, njegova hoja je bila le počasna in lena. In kadar je zadihal, so se mu napela tudi lica in s temi so se dvigali še umetno pobarvani brki, ki so se zopet povseli leno nazaj. Dolgi sivkasti lasje so bili pokriti prahu.

„Uf!“ je dejal. „Vam slediti, Afonazij Ivanovič — to ni lahko! Dober večer!“

„Dober večer!“ zakliče Proskurov. — „Zakaj ste pa tako hiteli — saj bi lahko počakal!“

Nova atentata.

Do sedaj še nepoznan atentator je vrgel bombo na guvernerja transkavkavske gubernije Baku, na kneza Nakažidze in ga ubil. Nekega kazaškega častnika, ki je prišel isti hip slučajno mimo guvernerjevega voza, je tudi pobila bomba; kočijaž je le opasno ranjen. — Sličen atentat je napravil neznan človek na policijskega šefa iz Sjedilce, v ruski Poljski, le da ga ni bomba ubila, ampak samo smrtno nevarno ranila. Atentator je ubežal tem lažje, ker je izvršil svoj čin po noči.

Rusko-japonska vojna.

Strahovit poraz Rusov.

Komaj je zapeljal Roždestvenski v korejski zaliv in hotel prodreti tu do Vladivostoka, mu je zastavil pot Togo. Vnela se je do sedaj največja pomorska bitka, kar jih pomni svet in ruska eskadra, to krasno moderno brodogradbeno, je bilo uničeno do zadnje porabne barke! Roždestvenski in Nebogatov jetnika Japoncev, 21 najlepših bojnih ladij potopljenih, druge ujete od Japoncev — to je rezultat zadnje pomorske bitke!

Ruske izgube.

Lista potopljenih oziroma vzeti ladij (prva številka znači moštvo, druga tone):

1.) Bojne ladje prve vrste: „Borodino“ (740 13.500), „Arjól“ (740 — 13.500) v oblasti Japoncev, „Aleksander III.“ (740 — 13.500), „Knjaz Su-vórov“ (740 — 13.500), „Osljablja“ (732 — 12.600).

2.) Bojne ladje druge vrste: „Navarin“ (630 9500), „Sisoj Véliki“ (590 — 8800), „Imperator Nikolaj I.“ (630 — 9650) v oblasti Japoncev.

3.) Obrežne oklopnice: „Generaladmiral Apraksim“ (250 — 4200), „Admiral Senjanin“ (250 — 4200) obe v oblasti Japoncev, „Admiral Ušákov“ (250 — 4200).

4.) Stare križarke: „Admiral Nahimov“ (570 7782), „Dimitrij Donskoj“ (550 — 5900), „Vladimir Monomah“ (490 — 570).

5.) Hitra križarka „Šemčug“ (300 — 3106).

6.) Pomožna križarka „Svetljana“ (360 — 3828).

Ubegle ruske ladje.

Kolikor je znano ob uri, je ušla iz bitke v Vladivostok le hitra križarka „Almas“ (300 — 3285). Neznano kje so: hitra križarka „Isumrud“ (300 3106) in dve pomožni križarki „Avrora“ (422 6700) in „Aljóg“ (580 — 6675).

Japonske izgube.

Ne ve se še ob trenutku, ali so poplačali Japonci svojo zmago tudi s svojimi izgubami, ali ne. Togo namreč brzojavlja, da so ostale vse večje ladje malodane nepoškodovane, največ je trpela japonska flotila. Ta je štela 70 torpedovk in rušilcev, od teh naj bi jih potopili Rusi okrog 50. Vendar dementuje Togo to vest, pripozna izgubo k večjemu desetih torpedovk. Nasprotno naznanja, da je njegova eskadra zdaj še ojačena, kajti Rusom je vzel najkrasnejšo ladjo — oklopnico prve vrste „Arjól“, oklopnico druge

„Ne, zakaj pa?... Uf!... Služba je povsodi prvo! Nimam rad, veste, če mora kdo na me čakati. To ni moja navada.“

Sodnik je govoril v oni nižini glasu, ki nas spominja nehote na vonj in vživanje ruma in tobaka. Njegove majhne, motne oči so motrile nemirno po okolici, kakor da jih zanima vsaka malenkost. Slednjič je zazrl še mene.

„Moj znanec,“ me predstavi Proskurov. „Gospod N. N., ki je blagovolil prevzeti začasno mesto mojega tajnika.“

„Imam čast, poznati Vas z imenom. Zelo prijetno. Štabni kapitan Bezrilov.“

Pri tem me je vojaški pozdravil.

„Krasno, zdaj lahko takoj pričnemo. Hitro, na vojaški način ga hočemo pokopati, dokler se še ne stemni! — Vi ljudje, semkaj!“

Straže so se približale in vsi se bližamo mrtvecu. Prvi stopi k njemu Bezrilov in odtrga raz mrtveca rjuho.

Nehote stopimo vsi korak nazaj, pred to grozno podobo, ki se nam je razgrinjala. Cele prsi umorjenega so bile kakor ena zevajoča rana. Groza je spreletavala vsakega izmed nas, do najskrivnejšega kotička naših duš, tak je bil pogled tega zverinskega grozodejstva. Vsaka posamezna rana je bila že sama ob sebi smrtna, vendar so mu zadali naj-

Iz zapiskov popotnika po Sibiriji.

(Spisal Vladimir Karalenko).

VII.

Sodnik.

Solnce je zašlo že za obzorjem, ko dospemo do soteske; vendar je bilo še precej svetlo, če tudi so ležale že v soteski temne, dolge sence. Bilo je hladno in mirno. „Hudičev prst“ je molel visoko iz megle, ki je ležala v debeli plasti na zemlji, in nad njim se je svetlikala blesta luna. Temni gozd je bil kakor začaran, niti vejica se ni premaknila na njem. To tihoto je motil le zvonček s svojim cingljanjem. Valovili so se ti glasovi po zraku in odmevali v soteski. Tudi za nami so se oglašali isti glasovi, le tišje.

Iz gošče se je dvigal lahek dim. Stražili so tu kmetje in molče ležali okrog velikega ognja. Ko nas zapazijo, vstanejo in se nam odkrijejo. Na strani, pokrit z rjuho je ležal mrtvec.

„Dober večer, prijatelji!“ je dejal tiho preiskovalni sodnik.

„Dal Bog, Vaše blagorodje!“ odgovore kmetje.

„Ali je vse še nedotaknjeno?“

„Da — samo njega smo malo popravili, da leži pripravneje; živali se nismo dotaknili.“

„Kakšne živali?“

vrste „Imperator I.“ in dve obrežni oklopnici. — Nasprotno pa trde ruska poročila, da so tudi japonske izgube zelo občutne, izgubili naj bi osem bojnih ladij.

Usoda Roždestvenskega.

Roždestvenski je bil na ladji „Knjaz Suvo-rov.“ Ko se mu je pričela potapljati oklopnica, je iskal rešitve na najhitrejši torpedovki, ki jo je imel. Vozila je 25 vozlov v eni uri. Vendar so ga Japonci dohiteli in vjeli s celim štabom vred. Roždestvenski je zelo ranjen, vendar trdijo, da ne smrtno nevarno. Kosei granate naj bi mu ranili črepinjo na glavi, levo oko, roko in eno ramo. Pri Roždestvenskem je bil tudi admiral Fölkersam, ki je istotako jetnik Japoncev.

Admiral iz Vladivostoka.

Razširjena je tudi vest, da je hitel Skridlov, admiral ladij iz Vladivostoka, Roždestvenskemu nasproti. Ali zadel je na mino in se potopil z oklopnico „Gromoboj“ in 800 možmi.

Vzroki ruskega poraza.

Kaj je pravzaprav povzročilo to neprimerno katastrofo — mnenja o tem so zelo različna. Ujeti ruski častniki pravijo, da ni funkcioniral brezžični brzojav, da ni nihče razumel danih povelj, ali pa si jih je napačno tolmačil, več ruskih ladij naj bi zadelo ob mine, ki so jih položili Japonci prav na tistem ruski eskadri na pot; Japonska pa je uporabljala tudi podmorske čolne, ki so zadali najbrže vsem največjim oklopnicom smrtni udarec; japonski topovi so nesli veliko dlje, kakor ruski, tako da so mogli Japonci streljati na Ruse, ne da bi jih zadele ruske kroglice; rusko moštvo je bilo kar razočarano ob izvrstnem streljanju Japoncev, ki so zadeli malodane z vsakim strelom svoj cilj, polastila se jih je panika, ki jo je še povečal napad japonske torpedne flotile, ki jih je bilo kakor mravelj; rusko vojaštvo naj bi poskakalo v čolne, ne da bi čakalo kakih povelj itd. Vse to se naglaša kot vzrok strahovitega poraza Roždestvenskega. Nam se le čudno zdi, kako to, da niso razumeli častniki znamenj in da niso že prej vedeli, da ne funkcionira brezžični brzojav. Vsekakor pa se razjasni v najkrajšem, kaj je v resnici zakrivilo katastrofo.

Mikado dovoljuje poročilo.

Mikado dovoljuje ujetemu admiralu Nebogatovu, da pošlje carju poročilo o usodni bitki. Iz tega bo marsikaj razvidno, kar nam more biti zdaj le uganka.

Kaj pravijo v Petrogradu.

Oficielni ruski krogi varujejo še tajnost o vsaki podrobnosti. Mornarično ministrstvo in uredništva večjih časopisov so kakor oblegana od ljudstva. Ljudstvo še ne ve malodanič o popolnem porazu svoje moči na morju. Kazaki patrolirajo po mestu in razganjajo ljudi, ki mislijo, da je samo Roždestvenski utonil. Povsodi je opaziti veliko razburjenje. Nekateri se zopet vesele poraza, ker smatrajo to kot občuten udarec carizmu in izvajajo iz tega posebne posledice. — Vojni svet ima pod predsedstvom carja tajne seje. Kaj sklene, se ne ve, a vsi mislijo, da nadaljevanje vojske in naj velja kar hoče. Car hoče naznaniti nesrečo ruske eskadre ljudstvu s posebnim manifestom, kjer bo tudi izražena neupogljiva volja,

brže vse sunke šele tedaj, ko je ležal že mrtev pred njimi.

Celo Bezrilovu je pošla vsa zavest. Nepremično je stal, držeč v roki rjuho. Tudi barva na njegovih licih se je izpreminjala v temno.

„Kanalje!“ je dejal in pri tem težko vzdihnil.

Mogoče je izviralo to zastokanje odtod, ker je Bezrilov obžaloval, da ni bilo tu ničesar več prikriti, za kar bi se dalo še morda izsiliti kaj denarja.

Polagoma je spustil rjuho iz rok in se obrnil k Proskurovu, ki ga je ves čas ostro opazoval.

„Vendar sem za to, da seciramo jutri umorjenca in vzamemo danes na protokol le vso okolico in prepeljemo umorjenca v B.“

„In tam pričnemo tudi z zasliševanjem aretiranega!“ je še pristavil Proskurov malomarno.

„Aretiranega — kaj, Vi ste že koga prijeli? — Kako pa, da meni... da mi ni ničesar znanega o tem?“ je vprašal Bezrilov.

Delal je res utis, usmiljenja vreden, vendar je prišel takoj k sebi. Jezno je pogledal hitro po kmetih in na svojega voznika in se obrnil nato k Proskurovu.

„Ej, to je krasno! Vam se res vse posreči! Krasno, zares!...“ (Dalje prih.)

nadaljevati vojno toliko časa, dokler ne izvojuje rusko orožje popolne zmage.

Kako je zdaj z rusko pomorsko silo.

Rusija, ki je bila do zdaj tretja bojna sila na morju (prva: Anglija; druga: Francija), je izgubila za nekaj časa ta svoj pomen. Res je, da ima še v Črnem morju posebno eskadro, ali ta ni namenjena tako velikim štrapacom, kakor je to pot do daljnega vzhoda, in potem tudi ne smejo te iz Črnega morja, ker jim brani izhod skozi Dardanele Turčija, v kar je upravičena s posebno pogodbo. Kar ima Rusija še baltiške flotile, obstoji ta iz šest oklopnih in sedem oklopnih križark. Torej v celem 11 bojnih enot, od teh jih je pa pet starejšega tipa. Ali Rusija ima po svojih arzenalih že toliko novih ladij v delu ali pa jih lahko prične graditi, da ima tekom leta, gotovo pa tekom poldruga leta že novo eskadro, pripravljeno za daljni vzhod. Vprašanje je le, kje bo dobila svoje admirale in pomorščake?! — Rehabilitirala se bo Rusija morda komaj v 20—30 letih popolno, kajti sedanji mornarični naraščaj se je izkazal kot nezadosten in netočen. Če niso razumeli oficirji danih znamenj — kdo pa jih bo?

Naša sodba o ruskem porazu.

Vsekakor je težko izreči popolno sodbo o porazu Rusov na morju. Moč, pred katero je trepetala pred krimsko vojsko še vsa Evropa, ki je bila še danes strah drugim državam in ponos nekaterim Slovanom — je oropana svoje moči na morju! Ko se je boril slavni angleški admiral Nelson (1758—1805) pri Trafalgaru proti špansko-francoskemu brodovju, je imel pred seboj 33 bojnih ladij sovražnikovih in jih potopil od teh 16. To se je smatralo do zdaj kot nekaj nedosegljivega. Nelson je izgubil sicer v tej bitki, ki je bila do zdaj največja na morju, svoje življenje, ali obenem dosegel tudi trajno zmago in premoč angleške mornarice. Ali Roždestvenskemu so ali pobili ali vzeli vse ladje — in to je nerazumljivo, nekaj, kar se je smatralo do zdaj kot popolnoma izključeno. Brž pa, ko bo znano kaj več detajlov, smo namenjeni podati svojim čitateljem obširnejšo mnenje o tej bitki.

Štajersko.

Poboji — nemško delo.

„Südsteirische Presse“ izvaja dejstvo, da se na Spodnjem Štajerskem množe poboji iz hujškanja slovenskega ljudstva proti svojim voditeljem in učiteljem, v prvi vrsti proti duhovščini. Velik delež na posurovljenju ljudstva ima brez dvoma zloglasni nemškutarski „Štajerc“, kateri sistematično dela na to, da ljudstvo s kolom in kamnom nadere na duhovščino in narodne voditelje ter jih — pobije. „Štajerčeva“, kakor vsaka take vrste pisava, pa zelo škodljivo upliva posebno na mladino, katera je v vsakem pogledu potrebna brzdanja, sicer izpreže in potem ne pozna meje v svoji strasti. V takem položaju mladina potem ne izbira med objekti svoje napastiželjnosti in iz tega potem izvirajo poboji, ki nemalokrat temeljijo na strankarskem prepiru med podivjanimi „Štajerčevimi“ pristaši in njih nasprotniki. Nemški hujškači seveda ploskajo tem vedno se ponavljajočim žalogram, kakor nekdanj Rimljani v amfiteatrih krvavim igram v areni in se vesele posledice, ki zadevajo slovenske žrtve.

Kako zlobno hinavsko pa zavija oči celjska „Vahtarica“ nad tem neoporekljivim dejstvom!

Takole pravi: „Društvu (namreč nemški šulverein), ki preskrbljuje uboge občine z najboljšimi šolami, ki skrbi za otroke v najnežnejši starosti, da jih sprejema v šolske vrtee, jim da npravstveno vzgojo in jim omogoči udeležbo na blagih enega največjih kulturnih jezikov, takemu društvu se podtika posurovljenje!“ — Celjski revolveržurnal se tu skrbno izogiblje grehu, ki pohujšuje našo odraslo mladino in se nalašč suče le okoli otrok, govori tudi tu skozi okno, hoteč koga prepričati, da je sveta resnica, kar govori. Pa resnica je le sledeča: „Schulverein“ ne preskrbljuje ubogih občin z najboljšimi šolami, ne sprejema otrok v nemške šolske vrtee z namenom, da bi se tam npravstveno vzgojili in postali deležni blagrov enega „največjih kulturnih jezikov“ t. j. — nemškega, marveč to društvo dela s polnim parom krivice edino in izključno na to, da se nenemški kraji in narodi čim prej ponemčijo in pripomorejo k temu, da se razprostre kraljestvo Velike Germanije od vzhoda do zahoda! Šole, katere ustanavlja po „ubogih“ (kako zvičajno!) slovenskih občinah, niso najboljše, marveč najslabše šole, kar je šol na svetu! Ker v teh šolah pozabi slovenska deca svo-

jega materinega jezika, se ne priuči nemškemu in se v šoli sploh ničesar ne nauči ter zapusti učilnico neumnajša, kot je bila prej. Pač pa se navzema v šoli neke rabijatnosti in surovosti, ki je lastna nemški „kulturi“ in postane nerabna za blagre plemenite vzgoje. Taka je „npravna vzgoja“ šulvereina pri otrocih, in to „Vahtarica“ hinavsko zlobno meče s peskom v oči svojim kalinom. Kako pa izvaja načrt germanizacije to društvo pri odraslih, to se kaže najbolj v časnikarskem izmečku „Štajerc“ in njegovi pisavi. Kaj čudo, ako zbegana in razbrzdana mladina sega po nožu in kolu, ako se pred njo tako blati cvet naroda, slovenska inteligenca, ta edina opora šibkemu drevesu? Vse, kar ima človek, je njegova moralna vrednost v očeh javnosti in vse, kar dela človeka zares vrednega, je to, kar stori za svoj narod in človeško družbo. Ako pa se slovenskim narodnim voditeljem oblati ime in čast pred narodom, četudi na lažnjiv način, izgubi narod vanje zaupanje in nasledki so — anarhija. Do tega pa hočejo privedi naši očitni in skriti zakleti sovražniki, ker s propalim narodom potem lahko igrajo — žogo! Zato so zanesli v nas domači prepir, zato, da bi nas požrli, ker smo tako nepredvidni, da se jim pustimo!

Nedeljski počitek za celo Štajersko je zapovedalo graško namestništvo. V Gradcu obrtniki od 1. maja do 15. septembra ne smejo delati nobeno nedeljo. Le jestvine se smejo prodajati od 6. do 9. ure dopoldan. Za trgovine v pokrajini je določeno, da v krajih, ki štejejo pod 6000 prebivalcev, smejo ostati prodajalne odprte do 12. ure, v onih z nad 6000 prebivalci pa do 11. ure. Brivci smejo briti po celem Štajerskem le od 6. zjutraj do 12. opoldan.

To pa ni bojkot! „Vahtarica“ ima nekaj opomin svojim čitateljem, ki izgleda ko — mrtvaški list. V tem opominu roti svoje somišljenike, naj darujejo le za nemške namene in kupujejo le pri nemških trgovih. Presneto mora že slaba presti bogatemu nemštvu v naši deželi, da v takem pogrebem tonu moleduje za nemško podporo! Pa v nemškem listu to ni bojkot, ki ga oblasti prepovedujejo Slovencem, ako se očitno hujška na bojkotiranje slovenskih trgovin!

„Aha!“ Celjska „Vahtarica“ reproducira članek „Domovine“, v katerem je sprožena misel, da bi se naj v Gradcu gradil „Narodni Dom“, ker bi se narodno življenje Slovencev v Gradcu potem, ko bi imeli svoje ognjišče, bolj oživilo. Gradnja „Narodnega Doma“ v Gradcu je velikega pomena, ker bi bil predpogoj za ustanovitev slovenskega šolskega vrtea in potem tudi slovenske ljudske šole. Tu je naredila „Vahtarica“ v oklepaju svoj „aha!“ in pri tem se tudi mi ustavimo. Kolikokrat nam dajo Nemci in Italijani povod za tak „aha!“ Kako znajo ti ščititi svojo narodnost v naših krajih, da si omislijo šolo, ako je le dvajset Lahov ali Nemcev na enem kupu! Mi pa bi v „nemškem“ Gradcu ne smeli varovati svoje slovenske narodnosti pred žrelom nemškim? V Gradcu je velik odstotek slovenskega avtohtonnega prebivalstva in Gradec sploh ni drugo, nego ponemčeno slovensko mesto. Torej je popolnoma umestno, da se vržemo na to skrajno severno mejo slovenske domovine in sezidamo ondi trdnjavo za varstvo svoje narodnosti. Saj s tem le posnemamo svoje nasprotnike. Klin s klinom!

Ponesrečena rudarja. V rudokopih v Ljubnem na Gorenje Štajerskem se je odtrgala skala in zdrobila dvema rudarjema glave. Imena ubitih: Anton Vizan in Albin Kohout, oba po 31 let stara.

Koroško.

„Rusija“ na Koroškem.

Naši narodni nasprotniki o vsaki priliki dolže Rusijo skrajnega barbarstva in političnega terorizma. To bi hotelo reči, da so oni sami najsvobodoljubnejši ljudje in prvi človekoljubi. Kako malo se jim podá govoriti o ruskem barbarstvu, pa naj kaže sledeči slučaj.

Celovško sodišče se je vrglo v srednjeveško pozicijo, da bi proti uredniku „Mira“ doseglo svoj časten (?) namen. Da bi zavohali pisca vrbskih član- kov, so preiskavali po uredništvu in celo na stanovanju urednikom, — da, še v žepe urednikove so silili. Ker jih vse to ni dovedlo do željenega uspeha, šel je preiskovalni nemški sodnik in povabil 23 naročnikov „Mirovih“ v vrbsko občinsko pisarno, da bi jih zaslišal. A pošteni ljudje se temu povabilu niso odzvali, marveč ostali razun enega vsi lepo doma. Za nemški ponos je bilo tako preziranje seveda prehud tobak. Šli so in vsem naročnikom poslali po-

živnice na 15. maja ter jim zagrozili z globo 10 K, ako bi ne prišli, ali pa da jih pritira žandar.

Tako govori avstrijski urad s podaniki kulturne države v XX. veku!

No, na dan 15. maja so res prišli in izpovedali, da nič ne vedo, — le dva nista hotela ničesar izpovedati in sta zahtevala, da uradnik sodnije z njima govori slovenski. Uradnik je pa uprav nalašč z njima govoril nemški in zahteval, da izpoveda nemški. Ker se naročnika nista brigala za tako buršikozno zahtevo preiskovalnega sodnika in nista sploh hotela govoriti, dobila sta v treh dneh poziv kot soobtoženca, da se imata zgledati pred preiskovalnim sodnikom v Celoveu.

Tako postopajo na Koroškem nemški sodniki s Slovenci! Vprvo je na mestu vprašanje, ali je taka samovoljnost sodnijskega uradnika v Avstriji dovoljena, ali ne? Potem moramo izreči le še svoje začudenje na tem, da pri celovškem sodišču za slovenske stranke ni še uvedena srednjeveška — tortura, tako da bi Slovence na tezalnicah, v žarečih jopičih, z rezanjem „jermenov“ z živih teles in drugimi takimi mukami prisilili izreči to, kar ne vedo in kar vendar hočejo izvedeti „hajlovski“ sodniki z namenom, da uničijo slovenske narodne bojovníke in njih politična sredstva.

Naj bi torej koroški pangermani ne govorili več o terorizmu ruskih uradnikov in o ruskem barbarstvu sploh, ker so s tem dejanjem pokazali, da še dokaj prekašajo Rusijo!

Značilno! V zadnjem času se je ostro napela struna med nemško in slovensko duhovščino na Koroškem, — tako sicer, da pravo bistvo stanu stopa v ozadje posebno pri nemški mislečih duhovnikih, na vrh pa prihaja čisto — politična barva. Le „Freie Stimmen“ in „list koroških čebelarjev“ „Bauern-Zeitung“ sta nalašč prezrla pobalinski čin, ki so ga zagrešili hajlovci s tem, da so pobili okna na domu družbe sv. Mohorja, drugi nemški listi pa so ta čin obsojali kot nepostaven in pobalinsk. A „Kärntner Zeitung“, katero urejajo duhovniki, ni imela besedice obsodbe za to dejanje, kakoršno že z verskega stališča obsoja vsak pravi kristjan. Govori se pa, da je v tem molčanju skrita nevolja nemške družbe svetega Jožefa in njene tiskarne, kateri dela konkurenco tiskarna družbe sv. Mohorja.

Legar na Vrbi. V tem zdravilišču ob jezeru, ki je obišče vsako leto mnogo tujcev, razsaja legar ali tifus. Ena deklica, katero so prisilili, da je šla na sulferajnsko slavnost, ki se je vršila v znamenju — tifusa, je dobila to bolezen in ni mogla več domu. Nemci skušajo vsako slovansko slavnost preprečiti s podtikanjem kake kužne bolezni, in še oblasti se vtikajo vmes. Kaj so počeli pred leti, ko se je vršila na Velehradu v Pragi velika slovanska slavnost! Kričali so v svet, da je na Velehradih — kuga, (seveda so si mislili politično slovansko kugo, katero jim je dični Šimon Gregorčič uvekovečil v prekrasni pesmi) — nase pa ne mislijo in previdno so molčali tudi o vrbskem legarju. Ker pa je nevarnost okuženja, smatramo tudi mi za človekoljubno dolžnost, da svarimo pred obiskom tega zdravilišča, kjer mero-dajni krog niti ne znajo poskrbeti za to, da bi nalezljive bolezni ne odganjale gostov od nemške (?) Vrbe!

Celovškemu županu I. Neunerju so spodnesli županski stol, na njegovo mesto pa posadili bankirja J. Suppana.

Primorsko.

Novo izzivanje Slovencev. Tuji in med njimi nemška c. kr. vlada si že vse na svetu upajo proti nam Slovincem! Nova železnica bo tekla večinoma po slovenskih tleh in vendar namerava vlada skoro popolnoma prezirati slovenski jezik pri železničnih napisih. Tako hoče napraviti nemško-italijanske napise na progih od Opčin do Trsta. Od Opčin do Gorice slovenske napise le poleg nemško-italijanskih. Od Gorice do Jesenic nemško-slovenske in od Jesenic dalje po Rožni dolini samo nemške! Na tem očitnem zaničevanju slovenskega jezika se vidi, da smo vladi pust grizljaj, ki jo vedno davi v goltancu in ga ne more požreti. Poslanci, pest v roke in pomagajte ji požreti to slovensko kost!

Sestanek delavstva v Trstu. Nedavno so se sešli v Trstu zastopniki delavstva iz Italije in Avstrije, ki so organizirani v socialnodemokratski stranki. Slovenske organizacije je zastopal g. Etbin Kristan. Proletarci so se odločno izrekli proti iredenti, ki bi znala naposled provzročiti celo kake konflikte med obema državama. Dunajski odposlanec strankarske

organizacije je dejal, da ni pripisovati temu kaj več resnosti, ker je vendar Italija že davno prepričanja, da ne bo Trsta dobila v svoje roke, vsaj v doglednem času ne. Sumničil je avstrijsko vlado, da in-scenira navlaš take komedije (morda celo s sporazumljenjem Italije?), da potem ljudstvo res misli, da bo prišlo do vojske in zato tem rajši dovoli kredit za nove topove in puške. Ker se je izrekel sestanek v posebni resoluciji tudi proti vojski in sploh proti vojaštvu, je zanimivo vedeti, da so spuščali baš ob tistem trenutku in na tistem kraju novo bojno ladjo v morje.

Razsodba v aferi tržaških bomb je bila razglašena 30. t. m. in se glasi: Suban 6 mesecev težke ječe, Depaul 9 mesecev težke ječe, Salatei 100 kron globe ali 10 dni zapore, Cozzi je oproščen. Obširneje poročilo o tej značilni obravnavi priobčimo prihodnjic.

Doma in drugod. Domžale ostanejo slovenske!

(Izvirni dopis.)

Nemški Tirolci recte nemški izzivači v Domžalah praznovali so na praznik Vnebohoda svoj Hofer-Fest, pri katerem so razvili in „blagoslovili“ zastavo svojega pevskega društva. Da so naši narodni Domžaleci zavedni, pokazalo se je včeraj v polni meri in da se jih ne sme izzivati, to so včeraj nemški Tirolci tudi dobro uvideli. Skrajna nesramnost je od tirolske strani, da hočejo biti na naših tleh oni gospodarji. Včeraj se je zopet pokazalo, da nas hočejo ti nemški izzivači v Domžalah smatrati tujcem na naši domači zemlji.

Preidimo k slavnosti sami. Dopoldne ob 11. uri vršilo se je „blagoslovljenje“ zastave na vrtu Kleinerherjevem. To je bilo res imenitno „blagoslovljenje“. Nek nemški izzivač poškrupil je po neumevni ceremoniji s kozarcem vina zastavo, na kar je pevsko društvo „Andreas Hofer“ prav slabo zapelo svojo himno. Ta slavnost dopoldne vršila se je še povsem mirno. Videl nisi nobenega Slovence, ki bi se bil za te nemške neumnosti le malo zmenil. Ako bi se bili nemški Tirolci, ki so v Domžale takorekoč pribračili in si z izsesavanjem našega slovenskega ljudstva pridobili milijone, zadovoljili s tem, da bi bili svoje blagoslovljenje praznovali popolnoma mirno med seboj, nihče bi se ne bil zmenil zato. Skrajno nesramnost in predrznost pokazali so popoldne, korakajoč na kolodvor pričakovat „milih“ jim gostov iz Celja, Ljubljane, Tržiča in menda tudi iz Beljaka. Nadejali so se mnogo tujcev, a ko se je približal vlak, bili so gospodje nemški Tirolci vsi iz sebe, uvidevši, da se je njih upanje izjalovilo. Izstopilo je nekaj mladoletnih fantičev, starejših bilo je jako malo med njimi; seveda c. kr. profesorji, tako n. pr. Binter ne smejo nikjer izostati, kadar je treba reševati nemški most do Adrije. Z vsi opravičenostjo vprašamo c. kr. vlado na Kranjskem, ali res država svoje profesorje in svoje uradnike zato nastavlja, da smejo slovensko ljudstvo, od katerega je c. kr. vlada odvisna, provocirati na tako nesramen način, kakor se je to zgodilo v Domžalah. — Izstopivšim nemškutarskim fantičem zaorilo je nasproti mnogoštevilno zbrano občinstvo „pereat turnarji!“ „živijo Slovenci!“ Tega menda nemški Tirolci v Domžalah niso pričakovali in bilo jim je videti, kako so bili poparjeni. Odkorakali so proti svojemu slavnostnemu prostoru brez vsega „odzdrava“.

Naše narodno občinstvo, tako je bilo mnogo Kamničanov, Ljubljančanov, Mengšanov in iz drugih okoliških vasij, zbralo se je na vrtu g. Kuharja, kamor je slučajno prišlo nekaj godcev iz Kamnika. Ogorčeno po nastopu privandranih Tirolcev in njih rešiteljev šlo je naše občinstvo pred vrt, kjer se je vršila izzivaška slavnost, ter zapelo nekaj slovanskih pesmi. Tu se je pač pokazala zopet ona pristranost, katero goji c. kr. vlada na Kranjskem, ako se vrši kakoršnakoli nemškutarska slavnost. Žandarmerija nastopila je uprav brutalno. Naše ljudi so suvali s puškinimi kopiti in ne da bi se bili zadovoljili s tem, rabili so tudi bajonete, in ko bi bilo samo to še — Slovenci, strmite! — na ljudi, ki so bili popolnoma brez vsega orožja, so ti varuhi miru streljali! Tekla je žalibog zopet slovenska kri. Nemški izzivači so pa na svojem slavnostnem prostoru prepevali svojo odrešilno „Wacht am Rhein“, „das deutsche Lied“ in vse tiste njih perfidne in provokatorične pesmi. Bili so toliko predrzni, da so izobesili frankfurtarsko zastavo. Proti temu nastopilo je naše zavedno ljudstvo z energično zahtevo, da se mora frankfurtarica sneti. Gospod okr. komisar baron Lazarini se je sicer potrudil, da bi dosegel to, kar je naše občinstvo od-

ločno zahtevalo, da se pa nemški izzivači niso vdali, je umevno samo ob sebi. Saj so imeli med seboj našega g. okr. glavarja, ki je včeraj dokazal, koliko mu je do Slovencev. Vprašamo le g. okr. glavarja, ali je bilo to taktno, da se je on kot političen uradnik udeležil take provokatorične slavnosti? Kedaj smo g. okr. glavarja še videli pri kaki slovenski slavnosti ali veselici? Da, imeli smo Slovenci celo cesarske slavnosti, toda g. okr. glavar je napravil raje izlet, kakor pa bi se bil take slavnosti vdeležil; saj so jo priredili Slovenci! Tudi še druge uradne osebe udeležile so se te provokacije; seveda našega okr. komisarja Kordina, kakor tudi c. kr. častnikov ne sme manjkati nikjer, kjer se rešuje nemški most in kjer doni blagglasna „Wacht am Rhein“. Ako ste gospodje tako željni germanskega gospodstva, potem pojdite v svojo izveličevalno Germanijo in ne bodite c. kr. avstrijski uradniki! Tako boste srečni vi in tudi mi. Dokler pa uradujete med Slovenci, toliko časa nas ne izzivajte s svojim nemškim mišljenjem. Zapomnite si, gospodje, da ste vi zaradi Slovencev tukaj in ne Slovenci zaradi vas.

Razburjenost našega občinstva bila je vedno silnejša, saj so ti nemški Tirolci in njih bratci kazali čez ograjo revolverje in grozili, da bodo že zvečer napravili z njimi mir in red, češ, ko bode nekaj naših ljudi padlo pod njih krogli. Za popoldne zadovoljili so se s tem, da so metali iz vrta na naše zunaj stoječe občinstvo kamenje, toda za to se gospodje politični uradniki v uniformi ali brez uniforme niti zmedli niso in niso uvedli nikake preiskave. Če je pa naše občinstvo na taka izzivanja le zavpilo „pereat nemškutarji“ ali „živijo Slovenci“, takoj se je zapovedalo žandarmeriji nastopiti z bajonetom in potisniti naše ljudi brez vsega ozira nazaj. Pri takem navalu in pritisku popadalo je mnogo naših ljudi na tla in pri tej priliki bila sta tudi dva Slovence prebodena. Žandarmerija bila je nasproti nam res popolnoma brez vsega obzira in ni čuda, ako je bilo ogorčenje ljudstva od trenutka do trenutka silnejše, kajti take brezobzirnosti od nepristranske žandarmerije ne bi bili pričakovali. Veliko krivde za te izgrede gre na rovaš žandarmerije. „Nič ne de, če bi Slovencev padlo 10 ali 20, in če ne bi še to zadostovalo, bi bilo tudi vse eno, ko bi jih padlo 40 ali še več“, tako se je baje izrazil nek žandar. Ljudstvo se s tako silo ne da brez vsega odpora odstraniti in čudno ni, ako bi bil kak tant pobral kamen. Uprav brez vse potrebe je pač bilo brzojaviti v Ljubljano po pomnožitev žandarmerije, katera je tudi zvečer z 8. vlakom dospela. Veliko bolje bi bilo, če bi se pomirjevalno hotelo uplivati na ljudstvo in žandar, ki se pri vsaki malenkosti razburja, pač ne ve vršiti svoje naloge.

Omeniti moramo še, da nam je neumevno, da je vojaško poveljništvo 27. pešpolka dovolilo za tako provokatorično slavnost sodelovanje vojaške godbe. Saj so pa dobili tudi lekejo za to. Nemškutarji izzivali so tako dolgo vojake in to samo zaradi tega, ker je mej vojaški nekaj Čehov in so med seboj izpregovorili par čeških besed, da so morali pred zaključkom slavnosti zapustiti slavnostni prostor in odkorakali so proti Ljubljani v veliko jezo fanatičnih nemškutarskih fantičev.

Do vrhunca pa je prikipelo zvečer pri odhodu nemškutarskih tujcev. Najbolj arogantno vedli so se pač ljubljanski turnarčki in seveda neizogibni celjski nemškutarčki, med njimi v prvi vrsti trgovci Zanger. Konstatiramo dejstvo, da so ti turnarčki začeli prvi rogoviliti s palicami. Ti nemškutarski omikanci napadali so celo naše dame s palicami. Tako je neka gospodična dobila več udarcev, kar res v polnem obsegu kaže nemškutarsko oliko.

Umevno je potem, da naše ljudstvo ni moglo ostati mirno. Obžalovanja vredno je sicer, da je na žandarmerijo padlo par kamnov, ki pa gotovo niso bili njej namenjeni. Zato so pa tudi takoj odgovorili s streli brez vednosti g. okr. komisarja kakor tudi g. okr. glavarja. Oddali so šest strel in trije med njimi bili so ostri. Prava sreča, da se je naše ljudstvo še za časa umaknilo za bližnjo hišo, sicer bi bila katastrofa neizogibna.

Eno žrtev, katero so popoldne prebodli, peljati so morali še tisto noč v deželno bolnico, sicer bi bila izkrmavela. Gospoda domžalskega župana pa moramo pri tej priliki tudi pohvaliti! Za prevoz ranjenca preskrbel je voz brez vsake nastelje; gostje, ki so bili zbrani v Potočnikovi restavraciji, preskrbeli so ranjencu slame, ki jo je g. Potočnik z veseljem dal na razpolago.

Ko so se nemškutarski izzivači odpeljali, se je naše ljudstvo takoj pomirilo in brez najmanjše demonstracije odšlo proti domu. Vam, gospodje Tirolci pa kličemo: Ako hočete z domačini živeti v miru in

ako hočete, da bode življenje prijetno med nami, ne priredite nikdar več kake izživajoče slavnosti in ne vabite nemškutarskih pretepačev iz Ljubljane in Celja.

„Kamničan“, priloga „Našemu Listu“, izide binkoštno soboto, ker ga zaradi nepričakovanih ovir tej številki še nismo mogli priložiti.

Občni zbor „Slovenske Matice“ se vrši letos dne 7. junija t. l. ob 6. popoldne v „Mestnem domu“. Na dnevnem redu tega dolgočasnega zborovanja so tudi dopolnilne volitve v odbor. Te dni so začeli, kakor vsako leto, poverjeniki loviti glasove s posebnimi polami za kandidate, ki jih ni postavil niti odbor niti knjižni odsek. Tudi letos se priporočajo zopet nekateri odločni nazadnjaki. Te glasovnice razpošiljajo se oficialno poverjenikom, ki naberó potem brezmiselno in brez vsake kritike za vsiljene kandidate sto in sto podpisov. Tako se fabricira v „Slov. Matici“ — „javno mnenje“! Najžalostnejše pri vsem pa je, da volijo take nepoklicane kandidate tudi misleči ljudje, ki jim je uspeh in napredek „Slov. Matice“ pri srcu. Ako pogledamo seznam sedanjih odbornikov, vidimo, da sedi v odboru tretjina duhovnikov in tretjina mož, ki niso spisali niti najtanjše brošurice in ki niso s književnostjo niti v 9. kolenu v sorodu. Komaj tretjina sedanjih odbornikov je literatov, a še izmed teh jih večina danes ne pisateljuje že davno nič več. V odboru vlada terorističen absolutizem, ki se mu pa podrejeni c. kr. profesorji in učitelji niti v sanjah ne drznejo ugovarjati. Tako je „Matica“ prepuščena sama sebi. Izdajajo se spisi in knjige, ki se spišejo brez naročila in ki jih izdaja društvo, ker so mu došle slučajno. Odbor je brez književnega načrta in nikdar ne ve noben odbornik, kakšne knjige izidejo prihodnje leto. Knjižni odsek ima na leto po eno samo sejo, v kateri se določajo honorarji za neznane spise; odbor pa se shaja v 12 mesecih komaj po trikrat na leto, da jemlje na znanje, komu se je brzojavilo, pisalo, za kom žaluje društvo in čemu se je razobesila črna zastava. Ko čujejo še par računov, se gg. nesmrtniki zadovoljno razhajajo. V odboru literarnega društva ni nikdar literarnega razgovora. Vse delovanje odbora ima čisto birokratsko suhoparen značaj. Posledica tega „delovanja“ čestitih staroslavnikov odbornikov pa je ta, da društvo propada, da je izgubilo predlanskim 147, lani 34 in letos 39 članov. Društvene knjige so za člane večinoma neužitne in nerabne; izdajajo se po trikrat iste tvarine z izpremenjenimi naslovi in avtorji ter spisi, ki jih ne prečita niti en odstotek članov. Edina „Knezova knjižnica“ in dr. Štrekljeve pesmi so nekaj let sém dobrodošlo čtivo. Letos je prirasla slučajno še prestava „Leara“. Torej med 7 knjigami komaj 3 dobre! Brez književnega načrta pač ne more društvo s 3003 člani podajati več gradiva. Ako pa pomislimo, da šteje „Matica“ med 170 poverjeniki 70 duhovnikov in vsaj še 30 nazadnjaških poverjenikov, da sedi v odboru 12 članov „Leonove družbe“, da je v književnem odseku 7 duhovnikov ter da znaša imetje „Matice“ nad 120.700 K, potem izprevidi pač tudi vsak zaspanec, da je velika nevarnost za naše edino književno izdajateljsko društvo, da preide docela v reakcionarne roke. Skrajni čas je torej, da se izpremene razmere v „Matici“ korenito pri glavi in udih ter da se voli v sedanji zastareli, brezkrvni in apatični odbor nekaj mladih, agilnih, z veseljem delavnih pisateljev, ki bodo — ne kimali! — nego delali na prospeh in za napredek sedaj docela anemične „Matice“. Člane „Slovenske Matice“ torej opozarjamo, naj volijo po svoji glavi.

Glasbena Matica na Gorenjskem. Na jutrišnje nedeljo izleti pevski zbor Glasbene Matice na Gorenjsko. Pripelje se z jutranjim vlakom do Žirovnice, od tod gre čez Breznico na Prešernov dom v Vrbi. Od tu gre zbor v Polče pri Begunjah, kjer bo v Šturmovi restavraciji obed.

Osebnosti. Pravni praktikant pri deželni sodišču g. Pavel Skaberne je imenovan za avskultanta. — Pristav državne železnice g. Fr. Lapajne je prestavljen iz Kranja v Inomost.

Ljubljanski Sokoli in ž njimi več slovenskih sokolskih društev, ki se udeležijo po deputacijah praznovanja desetletnice dunajskega „Sokola“, odpeljejo se v soboto 10. junija ob pol 12. dopoldne. Zleta se bodo udeležili v civilni obleki.

Ustanovitev zveze slov. sokolskih društev je ministrstvo prepovedalo. S tem pa slovenskim Sokolom še niso pristrižene peroti!

Miliarija na Dolenjskem pojema. Tako so konstatirali z Dunaja došli profesor dr. Ortner ter naša zdravnik dr. Zupanc in dr. Plečnik. Vsem tistim, ki so bili namenjeni v Toplice zdraviti se, naj torej ta nadležnica ne dela nobenih preglavic.

Predrznost Nemcev v Ljubljani. Nemci, ki se delajo povsod neprijetne, so ljubljanskemu prebivalstvu postali že pravcata — egiptovska nesreča. Ni ga skoro dne, da bi se ne zaleteli v kakega domačina in ga ne nadlegovali kakor — strupeni mrčesi. Izjeme ne delajo z nobenim stanom. — V noči od 28. na 29. maja sta napadla v Ljubljani Nemca Schwingshaekel in Schwarz ugasovalca cestnih svetilk, mu vžela prižigalni drog in ga začela psovati. Unel se je prerok in kakor bi bili Nemci med seboj zgovorjeni, so bili koj pri rokah neizogibni pretepači 27. pešpolka. Eden teh — vojakov je zaklical policiji, ki je napadalca aretirala: „Če bi se kaj takega zgodilo v Gradcu, bi stražnik ne ostal živ!“ — Lepo spričevalo „nemškemu“ Gradcu in nemški kulturi!

Prvo slov. pevsko društvo „Lira“ v Kamniku napravi v nedeljo dne 4. t. m. v prostorih Narodne Čitalnice koncert, pri katerem se bode pela prvič tako lepa, od R. Nejedlega uglašena komična opereta „Seja mestnega starešinstva“.

Občinska volitev v Idriji. Pri dopolnilni volitvi v občinski zastop so bili izvoljeni narodnopaedni gg. A. Perko, dež. živinozdravnik v p., blagajnik A. pl. Koschin, sodni pristav dr. R. Ogoreutz in rudniški zdravnik dr. E. Papež.

Poneverjenje denarnih pisem na progi Dunaj-Trst. Celjsko okrožno sodišče opozarja stranke, ki so pri spoliranju ameriških pisem trpele kako škodo, naj naznanijo svoje zahteve pri imenovanem sodišču.

Nova zapoved za orožnike. Glasilo orožnikov javlja odlok, ki ga je izdal poveljnik žandarmerije za neko avstrijsko kronovino, v katerem jim je natančno predpisano, da se smejo v izvenslužbenem času premakniti le 5 kilometrov daleč od postaje, kamor so zapovedani. Človek bi vendar mislil, da je orožnik v izvenslužbenem času prost mož, ki ga ni treba čuvati kakor otroka!

Avtomobili v ognju. Na Dunaju je eksplodiral bencin, ki so ga hranili v magacinu za avtomobile. Nastal je požar v shrambi, ki je uničil vse vozove. Škoda je precej znatna.

Serum proti difteriji. Letos je deset let, odkar imamo serum proti difteriji. Ker pa je bil ta serum tako drag, da ga ubožnejši ljudje niti uporabljati niso mogli, so se prizadevali zdravniki dolgo časa s tem, kako dobiti nov, cenejši način dobivanja tega zdravila. Kakor pa poroča zadnja številka uradnega lista najvišjega sanitetnega sveta, se je zdravnikom in učenjakom to posrečilo; razen tega bodo deležni od zdaj naprej ubožnejši sloji tudi državne podpore, če bodo morali uporabljati draga zdravila.

Izborna zalogo raznovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah priporoča

Anton Müller
vinotržec v Domžalah (Kranjsko).

Naročajte in razšir-
jajte „Naš List“!

Načelnštvo trgovske zadruge v Kamniku
naznanja cenj. občinstvu mesta Kamnika in okolice, da bodo binkoštno nedeljo in binkoštni pondeljek vse
prodajalne zaprte.

Vinska trgovina
I. Gašparini-Gržina in sin
se je preselila iz Kamnika, Kranjsko
v Pulj
Via Circonvallazione št. 1

ter se priporoča slav. občinstvu tudi nadalje, zagotavljač točno in solidno postrežbo.

Razpošilja vino od 56 litrov in olje 10 litrov naprej po najnižjih cenah.

Cenike in vzorce odpošilja poštne prosto.

Šunka s kožo, kilo po 1 gld., brez kosti po gld. 1.10, plečeta brez kosti po 90 kr., slanina in suho meso po 80 kr., prešičevi in goveji jeziki po 1 gld., glavina brez kosti po 50 kr.
Salame dunajske po 80 kr., à la krakovske, fine po 1 gld., iz šunke zelo priljubljene po gld. 1.20, à la ogrske, trde po gld. 1.50, ogrske fine po gld. 1.80, kilo. — **Velike klobase** ena 20 kr.
Slivovka, brinovec pristen, liter od 70 kr. do 80 gld. 1.20, brinov cvet liter gld. 1.50.
To priznana dobro blago pošilja po povzetju od 5 kil naprej prekajevalec in razpošiljalec živil
Janko Ev. Sirc v Kranju.

Lekarnarja A. THIERRY-ja
BALZAM pristen le s trgovskosodno registr. zeleno varstveno znamko z nuno.
Najstarejše domače sredstvo zoper prsne in pljučne bolezni, kašelj, izmečke, želodčni krč, pomanjkanje teka, pehanje iz želodca, zoper zgago, napenjanje, telesno zaprtje, influenco, za rane, zobne bolečine itd. Poštne prosto do vsake poštne postaje z zabojnikom: 12 malih ali 6 velikih steklenic 5 kron, 60 malih ali 30 velikih 15 kron.

Edino pristno **centifolijsko mazilo** (iz vrtnice „rosa centifolia“).
To mazilo izvrstno deluje zoper vnetje. Pri vseh, še tako zastarelih bolečinah, poškodbah, ranah ima gotov uspeh, ali pa olajša bolečine. S poštino, poštno spremnico in z zavojem vred veljata 2 lončka K 3.60. Pristno le iz **lekarne „pri angelju varhu“ A. Thierry-ja v Pregradi** pri Rogateu, kamor je pošiljati naročila.

Popolno prepričanje o nenadomestljivosti teh sredstev dokazujejo Vam zvezki z več tisoč zahvalnimi pismi, ki se pridenijo vsaki pošiljati balzama zastoj ali pa se na željo posebej določijo.

**Kdor ima še kaj
sena naprodaj**

oglasi naj se pri delaveih tvrdke **Franc Gržina**, ki sedaj v Kamniku pri gospej Fischer prešajo seno, oziroma v Mekinjah pri gosp. Plevelu.

Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nenadkriljive kapljice SV. MARKA se uporabljajo za notranje in zunanje bolezni.

Osobito odstranjujejo trganje in otekanje po kosteh v nogi in roki ter ozdravijo vsak glavobol. Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri želodčnih boleznih, ublažujejo katar, urejujejo izmeček, odpravijo naduho, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Preženo velike in male gliste ter vse od glist izhajajoče bolezni. Delujejo izborno proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezih ter koliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico in vse iz nje izhajajoče bolezni. Te kapljice so najboljšo sredstvo proti boleznim na maternici in madroni ter ne bi smele raditega manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. Dobivajo se samo: **Mestna lekarna, Zagreb**, zato naj se naročujejo točno pod naslovom:

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 104, poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot ena dvanajstotina se ne pošilja.

Cena je naslednja in sicer franko dostavljena na vsako pošto:

1 ducat (12 steklenic) 4.— K.
2 ducata (24 steklenic) 8.— K.
3 ducate (36 steklenic) 11.— K.
4 ducate (48 steklenic) 14.60 K.
5 ducatov (60 steklenic) 17.— K.

Imam na tisoče priznanih pisem, ki jih ni mogoče tu tiskati, zato navajam samo imena nekaterih gg., ki so s posebnim uspehom rabili kapljice sv. Marka ter popolnoma ozdraveli. Ivan Barentinčič, učitelj; Janko Klisur, kr. nadlogar; Stjepan Borčić, župnik; Ilija Mamić, opankar; Zofija Vukelić, šivilja; Josip Seljančič, seljak itd.

Ustanovljena l. 1360. **Mestna lekarna, Zagreb**, Ustanovljena l. 1360.
Markov trg št. 104, poleg cerkve sv. Marka.

Zdravje je največje bogastvo!